

*Białe myśli lekkie jak puch niech anioł przywieje z nieba,
otworzy skrzydłem nadziei i kolędę zaśpiewa.*

*Bo dzisiaj jest piękny dzień, wszystko się rodzi na nowo,
więc w blasku tajemnych świąt życie zdrowo i kolorowo.*

Redakcja WRÓBELKA

ZNACZENIE OZDÓB CHOINKOWYCH

Iglaste drzewko od dawna jest symbolem życia i odradzania się. W tradycji chrześcijańskiej żywe drzewko to symbol Chrystusa jako źródła życia. Chrystus umarł na krzyżu - drzewie życia. Choinka nawiązuje do Jego zbawczej męki, gdyż jej zieleń i świeżość oznacza nieprzemijające życie. Nie tylko sama choinka ma swoje korzenie w tradycji ludowej. Również ozdoby choinkowe mają swoją symbolikę: **Anioły** mają chronić i opiekować się domownikami.

Łańcuchy to symbol wzmacniania rodzinnych więzi. **Dzwoneczki** niosą dobre nowiny i radosne wydarzenia.

Choinkowe lampki mają osłonić dom przed złymi mocami, a także odwrócić nieżyczliwych ludzi i złe uroki.

Jabłka to symbol rajskiego drzewa.

Gwiazda betlejemka (lub ozdobny czubek na szczycie choinki) pomaga pourócić do domu z dalekich stron.

ŚWIĄTECZNA CHOINKA - LEGENDA I INNE CIEKAWOSTKI

LEGENDA

Gdy narodził się Jezus, wszyscy przyszli oddać mu pokłon. Między innymi drzewa. Wszystkie były piękne i ślicznie wystrojone. Oprócz jednej choinki. Choinka stała na końcu szeregu drzew. Gdy podeszła, aby oddać pokłon Jezusowi, przeprosiła go za swój niedbały ubiór. Jezus najbardziej śmiał się przy choince. Dlatego choinka, choć najbiedniej wystrojona, została drzewkiem świątecznym. Nikt nie wyobraża sobie Bożego Narodzenia bez choinki. To iglaste drzewko jest najbardziej widocznym i wciąż istniejącym symbolem Świąt. Dlaczego? Gwiazdkowa choinka ma solidne i długie korzenie tradycji.

POCHODZENIE

Tradycja przystrajania choinek była znana już w Anglii. Tam dekorowano je jabłkami. Miały one nawiązywać do rajskiego drzewa. Naśladowcą tego obyczaju był Marcin Luter. Za jego sprawą tradycja upiększania iglastych drzewek szybko stała się popularna w protestanckich Niemczech. Na przełomie XVIII i XIX wieku zwyczaj choinkowe przybyły do Polski. Od tego czasu stała się najbardziej charakterystycznym symbolem Świąt Bożego Narodzenia.

TRADYCJE CHOINKOWE

Wcześniej rano w Wigilię gospodarz domu przynosił z lasu drzewo albo iglaste gałęzie. Był to rodzaj kradzieży obrzędowej. Drzewko z innego świata miało zesłać jego złodziejowi szczęście. Dzisiaj wybieranie bożonarodzeniowej choinki jest przemiłą rodzinną tradycją. Zdobienie bożonarodzeniowego drzewka to tradycja przekazywana w rodzinie z pokolenia na pokolenie. Wybraną wspólnie choinkę

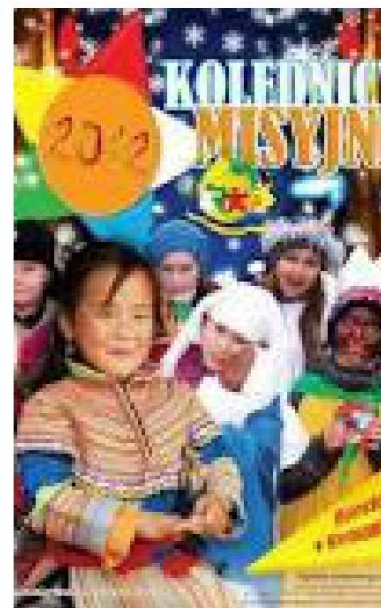
ozdabiają najczęściej dzieci. Najwięcej przyjemności sprawia im samodzielne wykonywanie ozdób choinkowych. Świąteczne drzewko najczęściej ubieramy wcześniej rano w Wigilię. Szkoda, że tradycja zanika i sztuczne choinki ubieramy bombkami kupionymi w sklepie, zakładamy sztuczny łańcuch, a zamiast świeczek palą się elektryczne lampki. Postarajmy się i zróbmy coś własnoręcznie.

Magdalena Musiał

KOLEDNICY MISYJNI 2012

W tym roku Kolędnicy Misyjni wspierać będą rówieśników w Wietnamie.

Już wkrótce zatrzepoczą skrzydła aniołów, pochylią się królewskie korony, pastuszkowie zrzucą czapki z głów. Kolędnicy Misyjni zapukają do drzwi, aby dzielić się z nami radością Dobrej Nowiny. Przyjdą z błogosławieństwem i życzeniami, uśmiechem Maryi tulącej Dzieciątka i ufnym spojrzeniem dobrego Józefa.

MAGICZNY CZAS ŚWIĄT

SYMBOLIKA BOŻEGO NARODZENIA

Święta Bożego Narodzenia rozpoczyna wieczór wigilijny (24 grudnia), a kończy dzień Trzech Króli (6 stycznia). Od IV wieku kościół bardzo uroczysto obchodzi pamiątkę narodzin Chrystusa w dniu 25 grudnia.

Święta Bożego Narodzenia zwano również Godami, Godnymi Świętami, Świętymi Wieczorami, Koladką. Niesamowity czas święta realizował się w niecodzienny sposób. Jego przygotowywanie odbywało się zgodnie z ustalonymi regułami, które dotyczyły wykonywania różnych czynności. Wszystkie, a między innymi ciężkie prace w gospodarstwie oraz sprzątanie i ozdabianie domu należało zakończyć zanim zapłonęła na niebie pierwsza gwiazdka. Jeszcze do dziś wierzymy, że w niezwykła noc wigilijną domowe i leśne zwierzęta przemawiają ludzkim głosem. Nie wolno ich jednak podsłuchiwać, gdyż grozi to śmiercią. W

niektórych regionach kraju gospodarze po wieczery wigilijnej obdzielają zwierzęta opłatkiem, wierząc że zwierzęta odezwią się w ich towarzystwie. Wieczera wigilijna, zwana także obiadem wigilijnym, wygląda różnie w niektórych regionach Polski. Podobne były jednak: pora

rozpoczynania kolacji, która gromadziła i gromadzi przy stole całą rodzinę, pozostawienie wolnych miejsc, dzielenie się opłatkiem, tradycyjny zestaw postnych potraw, przystrajanie domów. Kiedy na niebie pojawia się pierwsza gwiazdka, można zasiąść do stołu. Symbolizuje

ona gwiazdę betlejemską, która kiedyś zaprowadziła pasterzy do szopy, gdzie w żłóbku, na sianie leżał nowonarodzony Chrystus. Stół koniecznie musi być nakryty białym obrusem, pod który wkłada się siano jako przypomnienie miejsca narodzin Chrystusa i siana w żłóbku. Na stole wigilijnym

stawia się puste nakrycie, ponieważ w ten szczególny wieczór nikt nie powinien być samotny i opuszczony. Zgodnie z obowiązującym obecnie prawem kościelnym nie ma w tym dniu jak dawniej obowiązku zachowania postu. Jednak dawna tradycja, która nakazywała poustrzymywać

się od spożywania potraw mięsnych, jest dla wielu Polaków nadal obowiązująca. Wieczera wigilijna poprzedza niezwykle wzruszający i typowo polski zwyczaj dzielenia się opłatkiem. Musi on koniecznie znaleźć się na wigilijnym stole, położony z wielkim szacunkiem na talerzu, sianie, na bochenku chleba w zależności od tradycji rodzinnej lub regionalnej.

ŚWIĄTECZNA CHOINKA - HISTORIA

Choinka to najczęściej spotykana ozdoba domów w czasie Bożego Narodzenia. Zanim w okresie bożonarodzeniowym w domach pojawiła się choinka, tradycyjną świąteczną ozdobą domu była podłożniczka. Obyczaj ten zachował się jeszcze do dzisiaj w niektórych małopolskich wsiach i na Podhalu. Podłożniczki to gałązki sosnowe. Wieszanie podłożnika w dzień wigilijny było ważnym wydarzeniem w domu. Ta roślina nie tylko przystrajała dom, ale i wedle zwyczaju chroniła od chorób i nieszczęść, zapewniała dostatek, miłość oraz zgodę. Choinka przywędrowała do Polski na

przełomie XVIII i XIX wieku. Dawniej ozdabiano ją jabłkami, orzechami, piernikami, elementami wykonanymi z wydmuszek, piórek, słomy i kolorowego papieru. Współczesne ozdoby choinkowe to przede wszystkim kolorowe bombki o różnych, ciekawych kształtach, błyszczące łańcuchy i elektryczne lampki. Teraz jednak w wielu domach możemy zobaczyć ozdoby wykonane własnoręcznie, a nie zakupione w sklepie. Zwyczaj składania prezentów pod choinką znany był dawniej tylko w bogatych rodzinach, teraz jest on spotykany w prawie każdym domu.

Nieodłącznym elementem Świąt Bożego Narodzenia jest kolęda. Nazwa pojawiła się dawno temu. Najstarsze kolędy, jak np. Anioł pasterzom mówił pochodzą z przełomu XV i XVI wieku. Były one dziełem zarówno autorów anonimowych, jak i znanych poetów. Od XVIII wieku domowy śpiewnik kolędowy wzbogacił się o pastorałki uroczyste utwory o wątkach wziętych z życia codziennego. Warto o tym wszystkim pamiętać strojąc świąteczne drzewko w wieczór wigilijny. Do wieczery

wigilijnej zasiądziemy tak jak niegdyś nasi dziadkowie - gdy na niebie pojawi się pierwsza gwiazdka. Jest to najlepszy dowód na to, że tradycja jest wiecznie żywa. Ważne, aby trwała i świadczyła o naszych korzeniach.

Kacper Gondok

ŚWIĘTY MIKOŁAJ - PRZYJACIEL MAŁYCH I DUŻYCH

HISTORIA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Mikołaj jest jednym z najpopularniejszych świętych. Mimo to zarówno dorośli, jak i dzieci wiedzą o nim niewiele. Kim więc był święty Mikołaj?

Mikołaj urodził się około 270 roku w greckim mieście Patara. Odziedziczył w spadku po rodzicach wielki majątek, którym chętnie dzielił się z potrzebującymi. We wczesnej młodości przyjął święcenia kapłańskie. W późniejszym czasie został biskupem w mieście Mirze. Jako biskup żył skromnie, a pieniądze, które posiadał przeznaczał na pomoc dla ubogich. Święty Mikołaj dożył późnej starości. Wiadomo, że zmarł 6 grudnia, ale dokładny rok jego śmierci jest nieznanym.

Z osobą biskupa związanych jest wiele legend, a jego sława rozprzestrzeniła się na całą Europę. Dzisiaj postrzegamy świętego Mikołaja jako starszego mężczyznę z brodą, ubranego w czerwony strój i czapkę z pomponem. Jego miejsce

zamieszkania to Laponia w Finlandii. Znajduje się tam jego oficjalne biuro i urząd pocztowy, z którego święty Mikołaj odbiera tysiące listów od dzieci. W Polsce Dzień Świętego Mikołaja obchodzony jest tradycyjnie 6 grudnia, jako wspomnienie świętego Mikołaja, biskupa Miry. Rankiem tego dnia dzieci,

które przez cały rok były grzeczne, znajdują prezenty ukryte pod poduszką, w buciku lub w skarpecie. Legendy sprawiły, że Mikołaj stał się patronem żeglarzy i podróżników. Jest także uznawany za opiekuna dzieci, studentów, kupców i piekarzy.

Kilka informacji o tej tradycji i zwyczajach w różnych krajach

Włoskim odpowiednikiem św. Mikołaja jest La Befana - wróżka o wyglądzie wiedźmy, dosyć złośliwa. Straszy się nią niegrzeczne dzieci - Befana zamiast prezentów sypie im do pończoch popiół. Odwiedza

włoskie domy dopiero 6 stycznia, w Święto Trzech Króli. Wędruje pieszo, roznosząc grzecznym dzieciom prezenty, gdy kładą się do łóżka. Frau Berta (Pani Berta) stanowi niemieckie ucielenie św. Mikołaja. Działa podobnie jak włoska Befana - bezszelestnie zakrada się do dziecinnego

pokoju, aby ukołysać je do snu, ale jest postrachem tych niegrzecznych. Ma wielkie stopy i żelazny nos. Najczęściej prezenty wykłada na parapety, schody lub kominem dostaje się do domu wkładając prezenty do skarpet lub pod poduszkę.

Ewelina Pałucka

CZAS OBDAROWYWANIA

Mikołajki to zeświecczona nazwa dnia Świętego Mikołaja, który obchodzimy 6 grudnia. Jest to bardzo miły dzień, gdyż Jego obecność zapowiada nadejście świąt Bożego Narodzenia. W tym dniu święty Mikołaj obdarowuje prezentami wszystkie grzeczne dzieci. Zazwyczaj są to drobne upominki, słodycze lub zabawki. Informacje o tym zwyczaju można znaleźć w tekstach pochodzących z XVIII wieku. Wówczas dzieci otrzymały

jabłka, złocone orzechy, pierniki i drewniane krzyżki. Nazwa MIKOŁAJKI pojawiła się w czasach komunizmu, na określenie miłej tradycji. Dziś nazwa ta określa zwyczaj wymieniać się drobnymi prezentami połączonych z wcześniejszym losowaniem swojego Mikołaja. Jak wygląda samo obdarowywanie? W nocy z 5 na 6 grudnia podkłada się prezenty pod poduszkę. Istnieje wiele legend związanych z tym dniem.

Jedną z nich mówi, że 6 grudnia wczesnym rankiem, kiedy jeszcze wszystkie dzieci śpią, Święty Mikołaj zagląda przez szybę do domu. Gdy zobaczy czyste buty, zostawia upominek dla domowników. Jeżeli zaś nie zobaczy żadnych butów lub będą one brudne, zamiast prezentu zostawi tylko pył, czyli zgniłego ziemniaka. Święty Mikołaj według podań miał bogatych rodziców i po nich odziedziczył w spadku znaczny majątek, którym dzielił się

z ubogimi. Po gorliwym życiu, pełnym dobrych uczynków, zmarł w połowie IV wieku. Jego ciało złożono w Mirze Licyskiej. W 1087 roku relikwie przeniesiono do włoskiego miasta Bari, gdzie znajdują się do dnia dzisiejszego. Święty Mikołaj był, jest i będzie. Myślę, że zwyczaj składania podarunków nigdy nie zaginie, dzięki czemu będziemy przekazywać tę tradycję kolejnym pokoleniom.

Patrycja Nosek

MIKOŁAJKI

ŚWIĄTECZNE CIEKAWOSTKI

BOŻE NARODZENIE NA ŚWIECIE

Pierwsza wzmianka o Bożym Narodzeniu pochodzi z 354 roku, a zamieszcza ją rzymski kalendarz. Różne były w przeszłości terminy obchodów świąt Bożego Narodzenia. Świętowano w styczniu, marcu, kwietniu, a nawet w maju. Ostatecznie wybrano datę 25 grudnia

W **Hiszpanii** odpowiednikiem opłatka jest chafla. Przed Bożym Narodzeniem każda rodzina hiszpańska zaopatruje się w nową szopkę. Wigilijna wieczerza rozpoczyna się po pasterce. Następnie wszyscy wychodzą na ulice oświetlone tysiącami barwnych żarówek, śpiewają kolędy, tańczą i bawią się do rana. Głównym daniem jest pieczona ryba oraz ciasto Trzech Króli, w który zapieka się drobne upominki. Prezenty rozdawane są 6 stycznia w święto Trzech Króli, na pamiątkę darów, które Jezus otrzymał od mędrców ze Wschodu.

W **Wielkiej Brytanii** wigilijny posiłek zaczyna się w południe w ścisłym gronie rodzinnym. Obiad, bo trudno tu mówić o wieczerzy, składa się z pieczonego indyka i płonącego puddingu. Wieczorem w Wigilię angielskie dzieci wywieszają swoje pończochy za drzwi, by nazajutrz rano odnaleźć je wypełnione prezentami. Tu narodził się zwyczaj pocałunków pod jemiolą wiszącą u sufitu. Taki pocałunek przynosi szczęście i spełnienie życzeń. Londyn jest ojczyzną pierwszych kartek z życzeniami. W 1846 roku Jon Orsley z Anglii zaprojektował pierwszą kartkę świąteczną z napisem *Wesołych*

Świąt Bożego Narodzenia i szczęśliwego Nowego Roku.

W **Szwecji** Święta Bożego Narodzenia rozpoczynają się w pierwszą niedzielę adwentu. Tradycyjna szwedzka uczta składa się z iutfisk, czyli rozmoczonej suszonej ryby o dość mdłym smaku. Potem podaje się galaretkę wieprzową, główkę i chleb, a na deser pierniczki. Nie stawia się wolnego nakrycia na stole, ale za to odwiedza się samotnych. Szwedzi nie śpiewają kolęd, lecz

tańczą wokół choinki.

Święta Bożego Narodzenia w **Stanach Zjednoczonych** choć raczej właściwie należałoby użyć zwrotu święto - gdyż tradycyjna amerykańska rodzina nie obchodzi Wigilii, a 26 grudnia jest normalnym dniem pracy. Nie umniejsza to jednak roli, jaką Boże Narodzenie pełni w kulturze USA. Każda amerykańska rodzina pieczołowicie i z dużym

wyprzedzeniem przygotowuje się na ich nadejście. Ulice i domy przystrajane są tysiącem migoczących światełek i lampek.

W ogródkach i witrynach sklepowych pojawiają się świąteczne dekoracje. Wszędzie rozbrzmiewa dźwięk kolęd, a w powietrzu unosi się zapach choinek. Jedną z ważniejszych tradycji związanych z Bożym Narodzeniem w Stanach Zjednoczonych jest dawanie prezentów wzajemne

TRADYCJA ŚWIĄTECZNA

Tradycja obchodów Świąt Bożego Narodzenia jest głęboko zakorzeniona nie tylko w narodzie polskim. Na całym świecie katolicy świętują narodzenie Jezusa, ale w każdym kraju panują nieco odmienne zwyczaje. Do rozpowszechniania zwyczaju budowania żłóbeków i szopek najwięcej przyczynił się św.

Franciszek z Asyżu i jego bracia. To on, chcąc przypomnieć narodziny Pana Jezusa, nakazał nanieść do grotty siana i przyprowadzić wołu i osła. Zawołał braci i pobożnych ludzi. Tam odczytał im Ewangelię o narodzeniu Zbawiciela i wygłosił kazanie o wcieleniu Słowa.

obdarowywanie się. W każdym domu pod choinką piętrzą się prezenty, a ich otwarcie następuje w świąteczny poranek przed śniadaniem. Kulminacyjnym punktem Bożego Narodzenia jest uroczysty obiad, na którym nie może zabraknąć bliższej i dalszej rodziny.

We **Włoszech** Święta Bożego Narodzenia mają tysiącletnią tradycję. Włosi wysyłają wiele kartek z życzeniami do rodziny i przyjaciół.

8 grudnia ubiera się choinkę oraz budowane są żłobki w kościołach. 24 grudnia obchodzona jest Wigilia - uroczysta kolacja, podczas której jedzone są typowe włoskie ciasta penettone i pandoro, a także nugat, migdały i orzechy laskowe. Włosi biorą udział w Pasterce. W czasie Bożego Narodzenia rozdają prezenty. Centralne ulice Rzymu zdobią wielkie choinki.

WIECZERZA WIGILIJNA

Korzenie wieczerzy wigilijnej sięgają czasów prasłowiańskich. Zamiast wieczerzy wigilijnej dawni Słowianie mieli stypę zaduszną. Do niedawna na wsi wierzono, że w dzień wigilijny zjawiają się na ziemi dusze zmarłych i przybierają postać wędrowców

czy zwierząt (szczególnie wilków), przychodzą do swoich domów. Jeszcze w XIX wieku wierzono, że w czasie wieczerzy wigilijnej można ujrzeć osobę zmarłą w bieżącym roku, należy tylko wyjść do sieni i spojrzeć przez dziurkę od klucza, a wówczas ujrzy się ją siedzącą na opróżnionym miejscu.

Dla przybysza z zaświatów zostawiano wolne miejsce przy stole. Dziś puste miejsce zostawiamy dla niespodziewanych gości.

Wigilii przypisywano znaczenie symboliczne, wręcz magiczne. Za symboliczny uznawano sposób zachowania się przy stole, do wielu drobnych zdarzeń całego dnia

przywiązywano wielką wagę mogły bowiem zadecydować o pomyślności i zdrowiu w przyszłym roku. Wierzono, że nieposzanowanie świętego wieczoru może spowodować wszelkie nieszczęścia.

Jaka Wigilia taki cały następny rok.